

**דרישות הגילוי המפורטות
בנדבך 3 של באזל
ומידע נוסף על סיכונים
ליום 31 במרס 2016**

לאומי קארד

תוכן עניינים

6.....	תחולת הגילוי ומטרתו.....
7.....	מבנה רכיבי ההון הפיקוחי לצורך חישוב יחס ההון
8.....	הצגת הרכיבים המרכיבים את הרכב ההון הפיקוחי מתוך המאזן הפיקוחי
9.....	מיפוי הרכיבים שהוצגו לצורך הצגת הרכב ההון הפיקוחי
13.....	דוח תזרים של ההון הפיקוחי
14.....	הלימות ההון.....
15.....	יחס הלימות ההון הכולל לרכיבי סיכון
17.....	השוואה בין נכסים במאזן לבין מדידת החשיפה לצורך יחס המינוף
18.....	מתכונת הגילוי על יחס המינוף
19.....	ניהול הסיכונים בלאומי קארד

שיוך הנושאים בגילוי על פי מקור הדרישה

עמוד	מקור הדרישה	נושא
7	נדבך 3	מבנה רכיבי ההון הפיקוחי לצורך חישוב יחס ההון
8	נדבך 3	הצגת הרכיבים המרכיבים את הרכב ההון הפיקוחי מתוך המאזן הפיקוחי
9	נדבך 3	מיפוי הרכיבים שהוצגו לצורך הצגת הרכב ההון הפיקוחי
13	EDTF	דוח תזרים של ההון הפיקוחי
15	נדבך 3	פירוט נכסי הסיכון ודרישות ההון בגינם
16	EDTF	פילוח נכסי הסיכון
16	EDTF	דוח תזרים נכסי הסיכון
17	נדבך 3	השוואה בין נכסים במאזן לבין מדידת החשיפה לצורך יחס המינוף
18	נדבך 3	מתכונת הגילוי על יחס המינוף
24	נדבך 3	סך חשיפות סיכון אשראי ברוטו ממוינות לפי סוגים עיקריים של חשיפות אשראי
24	נדבך 3	התפלגות החשיפות לפי סוגים עיקריים של חשיפות אשראי
25	נדבך 3	התפלגות חשיפות האשראי לפי יתרת תקופה חוזית לפירעון
26	נדבך 3	סיכויי האשראי לפני ואחרי הפחתת סיכון אשראי בכל משקל סיכון

תחולת הגילוי ומטרתו

ביום 28 באפריל 2015, פורסם חוזר ע"י המפקח על הבנקים בנושא "עדכון מבנה הדוח לציבור של תאגיד בנקאי ושל חברות כרטיסי אשראי", אשר משנה את המבנה של הדוחות הכספיים לציבור של תאגידים בנקאיים וחכ"א וכן קובע דרישות גילוי נוספות בקשר לחשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם, זאת החל מהדוחות הכספיים השנתיים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2015 ואילך.

מטרת השינויים הינה שיפור איכות הדיווח לציבור על ידי הפיכת המידע בדוח לציבור לשימושי ונגיש יותר לקורא הדוח, הגברת האחידות במערכת הבנקאית באופן הצגת הדוחות לציבור וגיבוש מתכונת לדוח השנתי לציבור שתהיה מבוססת על פרקטיקות הצגה של בנקים מובילים באירופה ובארה"ב. אחד השינויים המרכזיים הינו פרסום דוח על הסיכונים באתר האינטרנט שיכלול מידע כמותי מפורט ומידע איכותי על סקירת הסיכונים ואופן ניהולם.

פרסום זה של הדוח המפורט על הסיכונים מהווה מידע משלים לדוח הכספי של לאומי קארד בע"מ. הדוח נועד לאפשר לקוראי הדוחות לציבור של החברה להעריך מידע משמעותי שכלול בהם לגבי יישום מסגרת העבודה של ועדת באזל, ההון, חשיפות הסיכון, דרכי ניהול הסיכון, תהליכי הערכת הסיכון ובהתאם לכך להעריך את הלימות ההון של החברה.

המידע שנכלל בדוח זה כולל^(*):

דרישות גילוי שפורסמו על ידי ועידת באזל (דרישות נדבך 3),
דרישות גילוי על סיכונים המבוססות על מקורות אחרים, לרבות דרישות גילוי שפורסמו על ידי ועדה ליציבות פיננסית (FSB) באמצעות צוות משימה (EDTF).
דרישות הגילוי מכוח הדרישות הנוספות הינן בהתאם להוראות הדיווח של בנק ישראל והנחיותיו.

לגבי נתונים כמותיים שנכללו במסגרת דרישות הגילוי של נדבך 3, יוצגו נתונים השוואתיים לתקופות המקבילות בשנת הדיווח הקודמת כנדרש בהוראות.

מידע רלוונטי נוסף ניתן למצוא בפרק "סקירת הסיכונים" בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

תומר אלקובי	חגי היר	תמר יסעור
סמנכ"ל, מנהל סיכונים ראשי	מנהל כללי	יו"ר הדירקטוריון

15 במאי 2016

^(*) ציון מקורות הגילוי השונים ("EDTF", "נדבך 3") נכלל במרוכז בתחילת הדוח.

מבנה רכיבי ההון הפיקוחי לצורך חישוב יחס ההון

31 בדצמבר 2015	31 במרס 2015	31 במרס 2016
במיליוני ש"ח		

26	26	26
355	355	355
1,247	* 1,161	1,244
33	33	33
-	-	-
1,661	1,575	1,658

הון עצמי רובד 1:

הון מניות
פרמיה
עודפים
קרנות הון אחרות
סכומים שהופחתו מהון עצמי רובד 1, לרבות מוניטין ונכסים לא מוחשיים
אחרים ומיסים נדחים
סך הכל הון עצמי רובד 1

92	93	92
92	93	92
1,753	1,668	1,750

הון רובד 2:

הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי לפני השפעת המס המתייחס
סך הכל הון רובד 2
סך הכל בסיס ההון לצורך הלימות ההון

* הוצג מחדש עקב יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא "היוון עלויות לפיתוח עצמי של תוכנה".

מתן גילוי על המאזן לפי בסיס האיחוד הפיקוחי

המאזן החשבונאי המאוחד של החברה זהה למאזן הפיקוחי המאוחד שלה.

הצגת הרכיבים המרכיבים את הרכב ההון הפיקוחי מתוך המאזן הפיקוחי

הפניות לרכיבי ההון הפיקוחי	מאזן פיקוחי מאוחד	
	ליום 31 במרס 2016	
	במיליוני ש"ח	
		נכסים
	151	מזומנים ופיקדונות בבנקים
	11,485	חייבים בגין פעילות בכרטיסי אשראי
	(79)	הפרשה להפסדי אשראי*
4	(78)	*מזה: הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי הנכללת ברובד 2
	(1)	*מזה: הפרשה להפסדי אשראי שלא נכללת בהון הפיקוחי
	11,406	חייבים בגין פעילות בכרטיסי אשראי, נטו
	3	השקעות בחברות כלולות
	3	*מזה: השקעת בחברות כלולות אחרות
	180	בניינים וציוד
	71	נכסים אחרים*
	46	*מזה: נכסי מס נדחה**
5	46	**מזה: נכסי מס נדחה אחרים המיוחסים להפרשי עיתוי
	11,811	סך כל הנכסים
		התחייבויות והון
	3,168	אשראי מתאגידיים
	6,818	זכאים בגין פעילות בכרטיסי אשראי
	167	התחייבויות אחרות*
6	13	*מזה: הפרשה קבוצתית בגין הפסדי אשראי חוץ מאזני
	10,153	סך כל ההתחייבויות
	1,658	הון עצמי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי*
1	26	*מזה: הון מניות רגילות
3	1,244	*מזה: עודפים
2	388	*מזה: קרנות הון ופרמיה
	1,658	סך כל ההון
	11,811	סך כל ההתחייבויות וההון

מיפוי הרכיבים שהוצגו לצורך הצגת הרכב ההון הפיקוחי

ליום 31 במרס 2016				
הפניות מנספח 2	סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל III	במיליוני ש"ח		
הון עצמי רובד 1: מכשירים ועודפים				
1+2	-	414	1	הון מניות רגילות שהונפק על ידי התאגיד הבנקאי ופרמיה על מניות רגילות הכלולות בהון עצמי רובד 1
3	-	1,244	2	עודפים, לרבות דיבידנד שהוצע או שהוכרז לאחר תאריך המאזן
	-	-	3	רווח כולל אחר מצטבר ועודפים שניתן להם גילוי
	-	-	4	מכשירי הון עצמי רובד 1 שהונפקו על ידי התאגיד הכשירים להכללה בהון הפיקוחי בתקופת המעבר
	-	-	5	מניות רגילות שהונפקו על ידי חברות בת של התאגיד הבנקאי שאוחדו והמוחזקות על ידי צד ג' (זכויות מיעוט)
	-	1,658	6	הון עצמי רובד 1 לפני התאמות פיקוחיות וניכויים
הון עצמי רובד 1: התאמות פיקוחיות וניכויים				
	-	-	7	התאמות/הפרשות רזרבות יציבותיות בגין הערכות שווי
	-	-	8	מוניטין, בניכוי מיסים נדחים לשלם, אם רלוונטי
	-	-	9	נכסים לא מוחשיים אחרים למעט זכויות שירות למשכנתאות, בניכוי מיסים נדחים לשלם
	-	-	10	מיסים נדחים לקבל שמימושם מתבסס על רווחיות עתידית של התאגיד הבנקאי, למעט מיסים נדחים לקבל הנובעים מהפרשי עיתוי
	-	-	11	סכום הרווח הכולל האחר המצטבר בגין גידורי תזרים מזומנים של פריטים שאינם מוצגים במאזן לפי שווי הוגן
	-	-	12	פער שלילי בין הפרשות להפסדים צפויים
	-	-	13	גידול בהון העצמי הנובע מעסקאות איגוח
	-	-	14	רווחים והפסדים שטרם מומשו כתוצאה משינויים בשווי ההוגן של התחייבויות שנבעו משינויים בסיכון האשראי העצמי של התאגיד הבנקאי. בנוסף, בהתייחס להתחייבויות בגין מכשירים נגזרים, יש לגרוע את כל ההתאמות השווי החשבונאיות (DVA) הנובעות מסיכון האשראי העצמי של הבנק
	-	-	15	עודף יעודה על עתודה, בניכוי מיסים נדחים לשלם שישולקו אם הנכס יהפוך לפגום או ייגרע בהתאם להוראות הדיווח לציבור
	-	-	16	השקעה עצמית במניות רגילות, המוחזקות באופן ישיר או עקיף (כולל התחייבות לרכוש מניות בכפוף להסכמים חוזיים)
	-	-	17	החזקות צולבות הדדיות במניות רגילות של תאגידים פיננסיים
	-	-	18	השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור של התאגיד הבנקאי, כאשר החזקת התאגיד הבנקאי אינה עולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי
	-	-	19	השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור של התאגיד הבנקאי, כאשר החזקת התאגיד הבנקאי עולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי

דרישות הגילוי המפורטות בנדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים

ליום 31 במרס 2016			
הפניות מנספח 2	סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל III	במיליוני ש"ח	
	-	-	20 זכויות שירות למשכנתאות אשר סכומם עולה על 10% מהון עצמי רובד 1
	-	-	21 מיסים נדחים לקבל שנוצרו כתוצאה מהפרשי עיתוי, אשר סכומם עולה על 10% מהון עצמי רובד 1
	-	-	22 סכום זכויות שירות למשכנתאות, מיסים נדחים לקבל שנוצרו כתוצאה מהפרשי עיתוי וההשקעות בשיעור העולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי תאגידים פיננסיים העולה על 15% מהון עצמי רובד 1 של התאגיד הבנקאי
	-	-	23 מזה: בגין השקעות בשיעור העולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי תאגידים פיננסיים
	-	-	24 מזה: בגין זכויות שירות למשכנתאות
	-	-	25 מזה: מיסים נדחים לקבל שנוצרו כתוצאה מהפרשי עיתוי
	-	-	26 התאמות פיקוחיות וניכויים נוספים שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים
	-	-	א26 מזה: בגין השקעות בהון של תאגידים פיננסיים
	-	-	ב26 מזה: בגין זכויות שירות למשכנתאות
	-	-	ג26 מזה: התאמות פיקוחיות נוספות להון עצמי רובד 1
	-	-	התאמות פיקוחיות בהון עצמי רובד 1 הכפופות לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל III
	-	-	מזה: השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור של התאגיד הבנקאי, כאשר החזקת התאגיד הבנקאי עולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי
	-	-	27 ניכויים החלים על הון עצמי רובד 1 מאחר ואין בהון רובד 1 נוסף והון רובד 2 די הון בכדי לכסות על הניכויים
	-	-	28 סך כל ההתאמות הפיקוחיות והניכויים בהון עצמי רובד 1
	-	1,658	29 הון עצמי רובד 1
			הון רובד 1 נוסף: מכשירים
	-	-	30 מכשירי הון מניות רובד 1 נוסף שהונפקו על ידי התאגיד הבנקאי ופרמיה על מכשירים אלו
	-	-	31 מזה: מסווג כהון עצמי בהתאם להוראות הדיווח לציבור
	-	-	32 מזה: מסווג כהתחייבות בהתאם להוראות הדיווח לציבור
	-	-	33 מכשירי הון רובד 1 נוסף שהונפקו על ידי התאגיד הכשירים להכללה בהון הפיקוחי בתקופת המעבר
	-	-	34 מכשירי הון רובד 1 נוסף שהונפקו על ידי חברות בת של התאגיד הבנקאי והמוחזקים על ידי משקיעי צד ג'
	-	-	35 מזה: מכשירי הון רובד 1 נוסף שהונפקו על ידי חברות בת של התאגיד הבנקאי והמוחזקים על ידי משקיעי צד ג', המופחתים בהדרגה מהון רובד 1 נוסף
	-	-	36 הון רובד 1 נוסף לפני ניכויים
			הון רובד 1 נוסף: ניכויים
	-	-	37 השקעה עצמית במכשירי הון הכלולים ברובד 1 נוסף, המוחזקות באופן ישיר או עקיף (כולל התחייבות לרכוש מכשירים בכפוף להסכמים

ליום 31 במרס 2016

הפניות מנספח 2	סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל III	במיליוני ש"ח	
			(חוזיים)
	-	-	38 החזקות צולבות הדדיות במכשירי הון הכלולים ברובד 1 נוסף
	-	-	39 השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור של התאגיד הבנקאי, כאשר החזקת התאגיד הבנקאי אינה עולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי
	-	-	40 השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור של התאגיד הבנקאי, כאשר החזקת התאגיד הבנקאי עולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי
	-	-	41 ניכויים נוספים שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים
	-	-	41א מזה: בגין השקעות בהון של תאגידים פיננסיים
	-	-	41ב מזה: ניכויים נוספים להון רובד 1 שלא נכללו במסגרת סעיף 41.א.
	-	-	ניכויים בהון רובד 1 נוסף הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל III
	-	-	מזה: השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור של התאגיד הבנקאי, כאשר החזקת התאגיד הבנקאי עולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי
	-	-	42 ניכויים החלים על הון רובד 1 נוסף מאחר ואין בהון רובד 2 די הון בכדי לכסות על הניכויים
	-	-	43 סך כל הניכויים להון רובד 1 נוסף
	-	-	44 הון רובד 1 נוסף
	-	1,658	45 הון רובד 1
			הון רובד 2: מכשירים והפרשות
	-	-	46 מכשירים שהונפקו על ידי התאגיד הבנקאי (שאינם נכללים בהון רובד 1) ופרמיה על מכשירים אלו
	-	-	47 מכשירי הון רובד 2 שהונפקו על ידי התאגיד הכשירים להכללה בהון הפיקוחי בתקופת המעבר
	-	-	48 מכשירי הון רובד 2 שהונפקו על ידי חברות בת של התאגיד הבנקאי למשקיעי צד ג'
	-	-	49 מזה: מכשירי הון רובד 2 שהונפקו על ידי חברות בת של התאגיד הבנקאי והמוחזקים על ידי משקיעי צד ג', המופחתים בהדרגה מהון רובד 2
4+6	-	92	50 הפרשות קבוצתיות להפסדי אשראי לפי השפעת המס המתייחס
	-	92	51 הון רובד 2 לפני ניכויים
			הון רובד 2: ניכויים
	-	-	52 השקעה עצמית במכשירי הון רובד 2, המוחזקת באופן ישיר או עקיף (כולל התחייבות לרכוש מכשירים בכפוף להסכמים חוזיים)
	-	-	53 החזקות צולבות הדדיות במכשירי הון רובד 2 של תאגידים פיננסיים
	-	-	54 השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור של התאגיד הבנקאי, כאשר החזקת התאגיד הבנקאי אינה עולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי
	-	-	55 השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור של התאגיד הבנקאי, כאשר החזקת התאגיד הבנקאי עולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד

דרישות הגילוי המפורטות בנדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים

ליום 31 במרס 2016			
הפניות מנספח 2	סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל III	במיליוני ש"ח	
			הפיננסי
	-	-	56 ניכויים שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים
	-	-	56א מזה: בגין השקעות בהון של תאגידים פיננסיים
	-	-	56ב מזה: ניכויים נוספים להון רובד 2
	-	-	התאמות פיקוחיות בהון רובד 2 הכפופות לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל III
	-	-	מזה: השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור של התאגיד הבנקאי, כאשר החזקת התאגיד הבנקאי עולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי
	-	-	57 סך כל הניכויים להון רובד 2
	-	92	58 הון רובד 2
	-	1,750	59 סך ההון
	-	-	סך הכל נכסי סיכון משוקללים בהתאם לטיפול שנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל III
	-	9,895	60 סך נכסי סיכון משוקללים
			יחסי הון וכריות לשימור הון
		16.8%	61 הון עצמי רובד 1
		16.8%	62 הון רובד 1
		17.7%	63 ההון הכולל
		-	64 לא רלבנטי
		-	65 לא רלבנטי
		-	66 לא רלבנטי
		-	67 לא רלבנטי
		-	68 לא רלבנטי
			דרישות מזעריות שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים
		9%	69 יחס הון עצמי רובד 1 מזערי שנקבע על ידי המפקח על הבנקים
		9%	70 יחס הון רובד 1 מזערי שנקבע על ידי המפקח על הבנקים
		12.5%	71 יחס הון כולל מזערי שנקבע על ידי המפקח על הבנקים
			סכומים שמתחת לסף ההפחתה (לפני שקלול סיכון)
	-	-	72 השקעות בהון של תאגידים פיננסיים (למעט תאגידים בנקאיים וחברות בנות שלהם), שאינן עולות על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי והן מתחת לסף ההפחתה
	-	-	73 השקעות בהון עצמי רובד 1 של תאגידים פיננסיים (למעט תאגידים בנקאיים וחברות בנות שלהם), העולות על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי והן מתחת לסף ההפחתה
	-	-	74 זכויות שירות למשכנתאות (בניכוי מיסים נדחים לשלם)
5	-	46	75 מיסים נדחים לקבל שנוצרו כתוצאה מהפרשי עיתוי שהן מתחת לסף ההפחתה
4+6	-	92	76 הפרשה כשירה להכללה במסגרת רובד 2 בהתייחס לחשיפות תחת הגישה הסטנדרטית, לפני יישום התקרה
	-	102	77 התקרה להכללת הפרשה במסגרת רובד 2 תחת הגישה הסטנדרטית
	-	-	78 הפרשה כשירה להכללה במסגרת רובד 2 בהתייחס לחשיפות לפי גישת הדירוגים הפנימיים,

ליום 31 במרס 2016			
הפניות מנספח 2	סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל III	במיליוני ש"ח	
			לפני יישום התקרה
	-	-	79 התקרה להכללת הפרשה במסגרת רובד 2 לפי גישת הדירוגים הפנימיים
			מכשירי הון שאינם כשירים כהון פיקוחי הכפופים להוראות המעבר
	-	-	80 סכום התקרה הנוכחית למכשירים הנכללים בהון עצמי רובד 1 הכפופים להוראות המעבר (בהתאם להוראות מעבר בהוראה 299)
	-	-	81 סכום שנוכה מהון עצמי רובד 1 בשל התקרה
	-	-	82 סכום התקרה הנוכחית למכשירים הנכללים בהון רובד 1 נוסף הכפופים להוראות המעבר (בהתאם להוראות המעבר בהוראה 299)
	-	-	83 סכום שנוכה מהון רובד 1 נוסף בשל התקרה
	-	-	84 סכום התקרה הנוכחית למכשירים הנכללים בהון רובד 2 הכפופים להוראות המעבר (בהתאם להוראות המעבר בהוראה 299)
	-	-	85 סכום שנוכה מהון רובד 2 בשל התקרה

דוח תזרים של ההון הפיקוחי

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרס 2016

סה"כ הון כולל מיליוני ש"ח	הון עצמי רובד 2 מיליוני ש"ח	הון עצמי רובד 1 מיליוני ש"ח
1,753	92	1,661
(3)	-	(3)
1,750	92	1,658

יתרה ליום 31 בדצמבר 2015

תנועה לתקופה

יתרה ליום 31 במרס 2016

הלימות ההון

באזל - נדבך ראשון

להלן פירוט הגישות הקיימות לחישוב יחס הלימות ההון הנדרש על-פי הנדבך הראשון של באזל. הגישות מתייחסות לחישוב סיכוני האשראי, סיכוני השוק והסיכון התפעולי כמפורט להלן:

סיכוני אשראי:

בגין סיכוני האשראי מוצעות בנדבך הראשון של באזל שתי גישות להקצאת הון - גישה סטנדרטית וגישת מודלים פנימיים - Internal Rating Based (להלן: "IRB") הכפופה לאישור מפורש של המפקח על הבנקים. הגישה הסטנדרטית דומה לשיטה הנהוגה כיום ובמסגרתה נעשה שימוש בדירוג אשראי חיצוני של לווים. החברה מיישמת את הגישה הסטנדרטית.

סיכוני השוק:

לאומי קארד מיישמת את הגישה הסטנדרטית לחישוב סיכוני שוק.

הסיכון התפעולי:

בגין הסיכונים התפעוליים מוצעות בנדבך הראשון של באזל שתי גישות לחישוב יחס ההון הנדרש: גישת האינדיקטור הבסיסי והגישה הסטנדרטית.

גישה סטנדרטית - בגישה זו יש לחלק את ההכנסה הגולמית בהתאם לשמונה קווי עסקים. לכל קו עסקים נקבע בהוראות באזל אחוז קבוע הקושר את רמת ההון הנדרש לרמה של הכנסה גולמית לכל אחד משמונת קווי העסקים. סך דרישות ההון בגישה זו מחושב כממוצע של שלוש שנים של חיבור דרישות ההון הפיקוחי עבור כל קו עסקים. החל מסוף שנת 2011 החברה מחשבת את הסיכון התפעולי על פי הגישה הסטנדרטית, בתאום עם חברת האם.

באזל - נדבך שני

לאומי קארד מיישמת כנדרש את דרישות הנדבך השני וההנחיות המשלימות הכוללות את התהליך הפנימי להערכת הלימות ההון. החברה אינה נדרשת להגיש את מסמך ה- ICAAP לפיקוח על הבנקים.

במסגרת הנדבך השני בוחנת החברה אחת לשנה את נחיצותם של כריות הון נוספות, מעבר להון הנדרש בנדבך הראשון ואת היקף ההון הנדרש בעבור כל סיכוני החברה. בנוסף, נבחנים תרחישי קיצון ונקבע היקף ההון הנדרש במקרה של התממשותם. היקף ההון הנדרש לתמיכה בסיכונים של לאומי קארד נקבע באמצעות סכימה של ההון הדרוש לתמיכה בסיכוני הנדבך הראשון על פי הקצאת ההון הפיקוחית, בתוספת כרית הון מתאימה עבור כל אחד מהסיכונים שאינם נכללים בנדבך הראשון וזוהו כמהותיים במסגרת תהליכי הזיהוי והמיפוי.

ההון הנדרש לתמיכה בסיכון חושב גם בהתייחס לתכנית העבודה של החברה ולהתממשות תרחישי קיצון כדי להבטיח את יכולת העמידה בדרישות הרגולטוריות לעמידת ההון גם לאחר ספיגת הפסדים מהותיים.

לצורך כך בחנה החברה את יחס הלימות ההון גם בהתממש התרחיש הקיצוני ביותר ותחת הדרישה הרגולטורית כי יחס הלימות ההון המזערי לא ירד מ- 9% כנדרש בבאזל.

באזל - נדבך שלישי

הנדבך השלישי, עוסק במשמעת שוק וכולל דרישות גילוי בדיווח לציבור של תאגידי בנקאיים ושל חברות כרטיסי אשראי. דרישות הגילוי מיועדות לאפשר למשתמשים בדוחות לציבור להעריך מידע משמעותי שכלול בהם לגבי יישום המלצות ועדת באזל, בנושא ההון, חשיפות הסיכון, תהליכי הערכת הסיכון ובהתאם לכך להעריך את הלימות ההון של התאגיד הבנקאי.

יעדי הלימות ההון שנקבעו על ידי בנק ישראל

הנחיות בנק ישראל לאימוץ הוראות באזל III דורשות מהתאגידים הבנקאיים בישראל לעמוד ביחס הון כולל מזערי בשיעור של 12.5% יחס הון עצמי רובד 1 מזערי בשיעור של 9%, וזאת החל מיום 1 בינואר 2015. בנוסף, תאגיד בנקאי גדול (כגון: בנק לאומי), שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה לפחות 20% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית בישראל, ידרש לעמוד ביחס הון כולל מזערי בשיעור של 13.5%, וזאת החל מיום 1 בינואר 2017. הוראות אלו נכנסו לתוקף ביום 1 בינואר 2014.

על פי הנחיית המפקח על הבנקים, במכתבו לבנק לאומי מחדש פברואר 2011, חברות הבנות של בנק לאומי, לרבות החברה, נדרשות לאמץ בשלב זה, יעדי הלימות הון שיהיו לכל הפחות בגובה יעדיה של החברה האם. החברה עומדת בהנחיה זו. יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון לפי באזל III - מסגרת העבודה למדידה והלימות הון, הסתכם ביום 31 במרס 2016 בשיעור של 17.7%, בהשוואה ל 17.8% ביום 31 בדצמבר 2015 ובהשוואה ל 17.1% ביום 31 במרס 2015. יחס הון עצמי רובד 1 הסתכם בשיעור של 16.8% ביום 31 במרס 2016 בהשוואה ל- 16.9% ביום 31 בדצמבר 2015 ובהשוואה ל- 16.1% ביום 31 במרס 2015.

יחס הלימות ההון הכולל לרכיבי סיכון

פירוט נכסי הסיכון ודרישות ההון בגינם:

31 בדצמבר 2015		31 במרס 2015		31 במרס 2016		סוגי חשיפות
נכסי סיכון מיליוני ש"ח	דרישות ההון	נכסי סיכון מיליוני ש"ח	דרישות ההון	נכסי סיכון מיליוני ש"ח	דרישות ההון	
319	2,550	313	2,500	318	2,547	סיכונים אשראי - גישה סטנדרטית
65	519	76	606	62	493	של תאגידים בנקאיים
548	4,381	541	4,324	558	4,465	של תאגידים
46	370	46	370	47	373	קמעונאיות ליחידים
39	311	* 40	* 323	39	316	של עסקים קטנים
1,017	8,131	1,016	8,123	1,024	8,194	נכסים אחרים
						סה"כ סיכון אשראי
4	29	1	6	2	17	סיכון שוק - גישה סטנדרטית
209	1,673	204	1,630	210	1,684	סיכון תפעולי - גישה סטנדרטית
1,230	9,833	1,221	9,759	1,236	9,895	סך הכל נכסי סיכון ודרישות ההון
	1,753		* 1,668		1,750	בסיס ההון
	17.8%		* 17.1%		17.7%	יחס הון כולל
	16.9%		* 16.1%		16.8%	יחס הון עצמי רובד 1

* הוצג מחדש עקב יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא "היוון עלויות לפיתוח עצמי של תוכנה". דרישות ההון חושבו בהתאם לדרישות הון כולל מזערי בשיעור של 12.5% בהתאם ליחס הון כולל מזערי מדרש מיום 1 בינואר 2015.

פילוח נכסי הסיכון

31 במרס 2016		
מגזר סליקה	מגזר הנפקה	סך הכל מאוחד
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
742	9,153	9,895

יתרה של נכסי סיכון

דוח תזרים נכסי הסיכון

יתרה ליום 31 בדצמבר 2015	תנועה לתקופה	יתרה ליום 31 במרס 2016
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
2,550	(3)	2,547
519	(26)	493
4,381	84	4,465
370	3	373
311	5	316
8,131	63	8,194
29	(12)	17
1,673	11	1,684
9,833	62	9,895

סיכונים אשראי - גישה סטנדרטית

של תאגידים בנקאיים
של תאגידים
קמעונאיות ליחידים
של עסקים קטנים
נכסים אחרים
סך הכל סיכון אשראי

סיכון שוק - גישה סטנדרטית

סיכון תפעולי - גישה סטנדרטית

סך הכל נכסי סיכון ודרישות ההון

תכנון ההון

תכנון ההון בלאומי קארד משקף ראייה צופה פני עתיד של היקפי הפעילות העסקית למול היקפי הסיכונים ושל יחס הלימות ההון הנדרש מכך. החישוב מבוסס על תכנית עבודה תלת שנתית כפי שהוצגה בפני הדירקטוריון. תכנית העבודה כוללת הנחות שונות תוך התייחסות לשינויים הצפויים ולמגבלות, כגון קצב גידול טבעי, דרישות רגולטוריות, צפי לכניסת מתחרים חדשים לענף וזאת לכל אחד ממגזרי הפעילות של החברה.

תוצאת תהליך הערכת הלימות ההון בלאומי קארד הינה:

לחברה הון הולם לצורך עמידה בדרישות הרגולטוריות, ולצורך התמודדות עם הסיכונים ותרחישי הקיצון שעלולים להתממש.

השוואה בין נכסים במאזן לבין מדידת החשיפה לצורך יחס המינוף

ליום 31 במרס 2016		
במיליוני ש"ח	פריט	
11,811	סך הנכסים בהתאם לדוחות הכספיים המאוחדים	1
-	ההתאמות בגין השקעות בישויות בתחום הבנקאות, הפיננסים, הביטוח או המסחר שאוחדו לצרכים חשבונאיים, אך אינם בתחולת האיחוד לצרכים פיקוחיים	2
-	ההתאמות בגין נכסי נאמנות שהוכרו במאזן בהתאם להוראות הדיווח לציבור, אך לא נכללו במדידת החשיפה של יחס המינוף	3
-	התאמות בגין מכשירים פיננסיים נגזרים	4
-	התאמות בגין עסקאות מימון ניירות ערך (לדוגמא: עסקאות רכש חוזר והלוואות מובטחות דומות אחרות)	5
2,497	התאמות בגין פריטים חוץ מאזניים (המרה של החשיפות החוץ מאזניות לסכומים שווי ערך אשראי)	6
79	התאמות אחרות	7
14,387	חשיפה לצורך יחס המינוף	8

מתכונת הגילוי על יחס המינוף

ליום 31 במרס 2016		
במיליוני ש"ח / %	פריט	
חשיפות מאזניות		
11,890	נכסים במאזן (למעט נגזרים ועסקאות מימון ניירות ערך, אך לרבות בטחונות)	1
-	(סכומים בגין נכסים שנכנסו בקביעת הון רובד 1)	2
11,890	סך חשיפות מאזניות (למעט בגין נגזרים ועסקאות מימון ניירות ערך) (סיכום שורות 1 ו 2)	3
חשיפות בגין נגזרים		
-	עלות השחלוף הקשורה לכל העסקאות בגין נגזרים (לדוגמא: לאחר הפחתת בטחון משתנה במזומן כשיר)	4
-	סכומי תוספות בגין חשיפה פוטנציאלית עתידית הקשורה לכל העסקאות בגין נגזרים	5
-	גילום (gross-up) ביטחונות שניתנו בגין נגזרים, שנכנסו מהנכסים במאזן בהתאם להוראות הדיווח לציבור	6
-	(ניכויים של נכסי חייבים בגין בטחון משתנה במזומן שניתן בעסקאות בנגזרים)	7
-	(רגל צד נגדי מרכזי פטורה של חשיפות מסחריות שסולקו על ידי הלקוח)	8
-	סכום נקוב אפקטיבי מתואם של נגזרי אשראי שנכתבו	9
-	(קיזוזים נקובים אפקטיביים מתואמים וניכויי תוספות בגין נגזרי אשראי שנכתבו)	10
-	סך חשיפות בגין נגזרים (סיכום שורות 4 עד 10)	11
חשיפות בגין עסקאות מימון ניירות ערך		
-	נכסים ברוטו בגין עסקאות מימון ניירות ערך (ללא קיזוזים), לאחר התאמות בגין עסקאות שמטופלות כמכירה חשבונאית	12
-	(סכומים שקוזזו של מזומנים לשלם ושל מזומנים לקבל מנכסים ברוטו בגין עסקאות מימון ניירות ערך)	13
-	חשיפת סיכון אשראי של צד נגדי מרכזי בגין נכסי מימון ניירות ערך	14
-	חשיפות בגין עסקאות כסוכן	15
-	סך חשיפות בגין עסקאות מימון ניירות ערך (סיכום שורות 12 עד 15)	16
חשיפות חוץ מאזניות אחרות		
24,468	חשיפה חוץ מאזנית בערך נקוב ברוטו	17
(21,971)	(התאמות בגין המרה לסכומים שווי ערך אשראי)	18
2,497	פריטים חוץ מאזניים (סיכום של שורות 17 ו 18)	19
הון וסך החשיפות		
1,658	הון רובד 1	20
14,387	סך החשיפות (סיכום שורות 3, 11, 16 ו 19)	21
יחס מינוף		
11.5%	יחס המינוף בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 218	22

ניהול הסיכונים בלאומי קארד

לאומי קארד עוסקת במגוון רחב של פעילויות פיננסיות הכרוכות בנטילת סיכונים כגון: סיכון אשראי וסיכון שוק ונזילות. לסיכונים אלו נלווים סיכונים תפעוליים לרבות סיכונים סייבר וסיכונים ציות הטבעיים בפעילות העסקית. ניהול סיכונים מושכל ומעמיק המקיף את כל תחומי פעילותה של החברה, הינו תנאי הכרחי לעמידה במטרות ארוכות הטווח של החברה. המטרה העיקרית של ניהול הסיכונים בלאומי קארד הינה שמירה על יציבות החברה ותמיכה בהשגת היעדים העסקיים, תוך פעילות מתמדת לשדרוג תשתית ניהול הסיכונים וניתוח שוטף של תמונת הסיכון. ניהול הסיכונים מתבצע בין השאר במסגרת הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 310 ופרק 200 להוראות ניהול בנקאי תקין (באזל - מסגרת עבודה למדידה והלימות הון). אופן ניהול הסיכונים בחברה נבחן ומתעדכן באופן שוטף בכפוף להנחיות בנק ישראל ובהתחשב בשינויים בסביבה העסקית ובמדיניות החברה.

מנהל הסיכונים הראשי, חבר הנהלת החברה הינו אחראי להובלת ניהול הסיכונים המרכזיים בחברה, לרבות: סיכון אשראי, סיכון תפעולי, סיכון ציות ואיסור הלבנת הון. פונקציית ניהול הסיכונים הנמצאת תחת אחריותו מהווה גורם בלתי תלוי, הנותן דגש על ראייה כוללת ומעורב בזמן אמת בקבלת החלטות מהותיות.

מבנה ניהול הסיכונים בלאומי קארד נסמך על שלושה "קווי הגנה"

קו הגנה ראשון: הנהלת קווי עסקים - נושאות באחריות לזיהוי, הערכה, מדידה, ניטור, הפחתה ודיווח הסיכונים המובנים במוצרים, בפעילויות, בתהליכים ובמערכות הנתונות לאחריותם, וכן לניהול סביבת בקרה נאותה בתחומי הפעילות שבאחריותם.

קו הגנה שני: הינו האגף לניהול סיכונים שהנו פונקציה בלתי תלויה, אחראי על הובלת מדיניות ומגבלות הסיכון, בשיתוף הצד העסקי ובהנחיית הדירקטוריון ועל אתגור היחידות העסקיות ופונקציות תומכות, בהחלטות המהותיות בזמן אמת.

קו הגנה שלישי: הביקורת הפנימית, אשר מבצעת סקירה בלתי תלויה ואתגור של הבקורות, התהליכים, והמערכות לניהול הסיכונים בחברה. הביקורת מתבצעת בדיעבד על קווי ההגנה הראשון והשני.

עקרונות המסגרת לניהול הסיכונים בחברה

- פעילות ניהול הסיכונים בקווי העסקים תנוהל בגישה מבוססת סיכון תוך הקצאת משאבים מתאימים. עובדי החברה ומנהליה מחוייבים לעקרונות מדיניות הסיכון ואחראים לחשיפות הפוטנציאליות בפעילות שבאחריותם ולניהולם באופן שוטף.
- פעילויות חדשות ולהטמעת מוצרים חדשים - ניתוח והבנת הסיכון הינו תנאי מקדים והכרחי. נטילת סיכונים תוכל להתקיים רק בפעילויות בהן קיימת המומחיות הנדרשת לניהול ואמידת הסיכונים וזאת לאחר בחינה מעמיקה של הסיכונים הכרוכים בפעילויות כאמור והכנת תוכנית סדורה להפחתת הסיכונים.
- ביצוע מדידה, ניטור ומעקב שוטף ובזמן אמת אחר החשיפות ואחר עמידה במגבלות וביעדים במטרה לזהות כשלים מוקדם ככל שניתן ולהיערך בהתאם.
- הקודד האתי - הפעילות בחברה תנוהל ע"פ עקרונות הקודד האתי של החברה אשר מבטא את ערכי הליבה שהחברה מאמצת: הוגנות, חווית לקוח, יוזמה, שותפות ומצוינות.
- שמירה על עקרון הפרדה - בפעילויות המהותיות תשמר הפרדה בין היחידה הנוטלת את הסיכון לבין היחידה הבלתי תלויה המבצעת בקרה על הסיכון.
- קביעת מגבלות וניטורן - תיאבון הסיכון מהווה בסיס לקביעת מגבלות הסיכון תוך בחינה ויישום מגבלות אפקטיביות לפעילות.
- מסמכי מדיניות ניהול הסיכון יבחנו לפחות אחת לשנה בהתאם להתפתחויות הכלכליות במשק, מתוך כוונה לאפשר גיוון, התאמה ופיתוח עסקי תוך ניהול סיכונים מושכל.
- הכנת מסמכי מדיניות ניהול הסיכון של החברה בהתאמה למסמכי מדיניות ניהול הסיכון בקבוצת לאומי.
- ניטור ודיווח הכולל מידע ברור, מדויק ורלוונטי על הסיכונים יוצג לפחות אחת לרבעון במסגרת ועדות הסיכונים השונות.
- דיווחים על אירועי כשל או כמעט כשל וקיום תחקירים והפקות לקחים.

השליטה והבקרה על ניהול הסיכונים

השליטה והבקרה על ניהול הסיכונים מתבצעות על ידי מספר ועדות, כפי המפורט להלן:

- ועדת ניהול הסיכונים של הדירקטוריון.
 - ועדת ניהול סיכונים עליונה בראשות המנכ"ל ובה חברים חברי ההנהלה, אשר דנה תקופתית בתמונת הסיכון הכוללת.
 - ועדות ניהול סיכונים לפי נושאים שונים בראשות מנהל הסיכונים הראשי ובהשתתפות הגורמים העסקיים: ועדת סיכון תפעולי, ועדת ציות וועדת סיכון כולל.
- הוועדות המתוארות לעיל דנות בהיבטים של התפתחות ו/או שינויים במגמות של חשיפות הסיכון השונות, התווית מסמכי מדיניות לרבות קביעת מגבלות תיאבון הסיכון, בחינת פרופיל הסיכון של החברה וקיום תהליכי בקרה.

סיכוני אשראי

סיכון אשראי מוגדר בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 311 "הסיכון שלוהה, או צד נגדי, לא יעמוד בהתחייבויותיו כלפי התאגיד הבנקאי, כפי שסוכמו".

הוראה 311 נכנסה לתוקפה החל מיום 1 בינואר 2014. ההוראה מאמצת את תפיסת ועדת באזל ורשויות פיקוח מובילות בעולם לגבי ניהול סיכוני אשראי. ההוראה מהווה בסיס לפעילות ניהול האשראי בחברה.

סיכון האשראי בלאומי קארד מורכב משני סוגי פעילות עיקריים:

פעילות משקי הבית (להלן: אשראי צרכני) - הסיכון הנובע מהחשיפה בגין עסקאות שוטפות ולקוחות מוצרי אשראי של מחזיקי הכרטיס (כגון: הלוואות ואשראי מתגלגל).

פעילות בתי עסק (להלן: אשראי לבתי עסק) - הסיכון הנובע מהחשיפה בגין לקוחות מוצרי אשראי על ידי בית העסק (כגון: הלוואות ושימוש בכרטיסי אשראי עסקיים).

מטרת ניהול סיכוני האשראי הינה למקסם את שיעור התשואה המותאמת לתיאבון הסיכון תוך שמירה על כך שחשיפת סיכון האשראי הינה בהתאמה למדיניות החברה בנושא.

לאומי קארד כחברה מובילה בתחומה, פיתחה מערך פעולה מקצועי לניהול סיכונים מושכל ויעיל של פעילויות עסקיות במגוון מוצרי אשראי, בהתאמה לצרכי הלקוחות ומתוך הבנה כי אשראי הינו מוצר משלים בתחום כרטיסי האשראי, המאפשר להרחיב את הצעות הערך ללקוחותיה הפרטיים והעסקיים ותורם לגידול בבסיס ההכנסות של החברה.

מדיניות האשראי

מסמך המדיניות, מהווה את אחד הנדבכים המרכזיים לביטוי אסטרטגיית סיכון האשראי ותאבון הסיכון של החברה ובנוסף משמש תשתית לצורך קביעת נהלים לזיהוי, מדידה, מעקב, פיקוח ובקרה אחר סיכון האשראי.

המסמך מתווה את עקרונות ניהול הסיכונים האשראי לפעילות החברה בשני תחומים: אשראי צרכני ואשראי לבתי עסק.

המסמך נערך בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מס' 311 של בנק ישראל ובהתאם למדיניות ניהול הסיכון האשראי של קבוצת לאומי, לפיהן על מסמך המדיניות לכלול את הנחיות דירקטוריון החברה בדבר אסטרטגיית ניהול הסיכון, קווי מדיניות ברורים ומגבלות כמותיות ואיכותיות לצמצום חשיפות.

מדיניות האשראי נבחנת בהתאם להתפתחויות הכלכליות במשק, מתוך כוונה לאפשר גיוון, התאמה ופיתוח עסקים בצורה סלקטיבית, ממוקדת, תוך ניהול סיכונים מושכל.

מדיניות האשראי מתבססת על פיזור הסיכונים וניהולם המבוקר. הדבר בא לידי ביטוי בתמהיל תיק האשראי הכולל מספר רב של לוויים. במסגרת מדיניות האשראי של החברה נקבעו עקרונות איכותיים וכמותיים אשר לפיהם יועמד, ניהול ויבוקר תיק האשראי, במטרה לשפר את איכותו ולהקטין את הסיכון הגלום בניהולו.

במהלך הרבעון הראשון של 2016 לא חלו שינויים מהותיים במבנה הארגוני, במדיניות ובממשל התאגידי של ניהול סיכון האשראי, כפי שאלה פורטו בדוח על הסיכונים של החברה לשנת 2015.

סיכוני שוק וסיכון נזילות

סיכוני שוק מוגדרים בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 339 "ניהול סיכוני שוק" כ- "סיכון להפסד בפוזיציות מאזניות וחוץ מאזניות הנובע משינוי בשווי ההוגן של מכשיר פיננסי עקב שינוי בתנאי השוק (שינוי ברמת מחירים בשווקים שונים, שיעורי ריבית, שער חליפין, אינפלציה, מחירי מניות וסחורות)".

בפעילות העסקית השוטפת של לאומי קארד נחשפת החברה לסיכוני שוק שמקורם בתנודתיות בשיעורי הריבית ובשערי חליפין וכן לסיכון גיוס נזילות. הסיכונים מנוהלים בהתאם למסמך מדיניות המאושר על ידי דירקטוריון החברה, תוך קביעת מגבלות החשיפות ודרכי ניהול.

בנוסף, רמת החשיפות בפועל מדווחת על בסיס רבעוני לועדת הסיכונים של הדירקטוריון ולדירקטוריון. הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 333 "ניהול סיכון ריבית" מגדירה את סיכון הבסיס וסיכון הריבית כ- "סיכון לאובדן רווחים או לפגיעה בהון הנובע מתזוזות בשיעורי הריבית, שערי חליפין או במדד המחירים לצרכן".

במהלך הרבעון הראשון של 2016 לא חלו שינויים מהותיים במבנה הארגוני, במדיניות ובממשל התאגידי של ניהול סיכוני שוק וסיכון נזילות, כפי שאלה פורטו בדוח על הסיכונים של החברה לשנת 2015.

סיכונים תפעוליים

סיכון תפעולי מוגדר כ- "סיכון להפסד כתוצאה מאי נאותות או מכשל של תהליכים פנימיים, אנשים ומערכות, או כתוצאה מאירועים חיצוניים. הגדרה זו כוללת סיכון משפטי, אך אינה כוללת סיכון אסטרטגי וסיכון תדמיתי".

הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 350 בנושא ניהול סיכונים תפעוליים הופצה על ידי המפקח על הבנקים ביום 27 בדצמבר 2012. ההוראה קובעת את עקרונות היסוד לניהול הסיכונים התפעוליים.

בהתאם להוראה, ממשל תאגידי נאות מהווה את התשתית למסגרת עבודה אפקטיבית לניהול סיכון תפעולי ומסתמך על שלושה קווי הגנה. תרבות סיכונים איתנה ותקשורת טובה בין שלושת קווי ההגנה הינם מאפיינים חשובים של ממשל פנימי נאות של סיכון תפעולי.

הסיכונים התפעוליים כוללים בין היתר, סיכוני מעילות והונאות, סיכון טכנולוגי, אבטחת מידע וסייבר, המשכיות עסקית, סיכונים משפטיים וסיכוני ציוד.

במהלך הרבעון הראשון של 2016 לא חלו שינויים מהותיים במבנה הארגוני, במדיניות ובממשל התאגידי של ניהול סיכונים תפעוליים, כפי שאלה פורטו בדוח על הסיכונים של החברה לשנת 2015.

להלן מוקדי הסיכון העיקריים בסיכונים התפעוליים:

הונאות בכרטיסי אשראי - סיכון תפעולי מהותי לחברה הוא הסיכון לפעילות הונאה בכרטיסי אשראי. בחברה פועלת מחלקת מניעת הונאה אשר תפקידה בין היתר, לזהות, לאתר, למנוע, לבקר ולצמצם את סיכון ההונאה בפעילות בכרטיסי אשראי. במסגרת פעילות זו, קיימות יחידות אשר עוסקות בניטור פעילות חריגה בכרטיסי אשראי ופעילות חריגה של בתי עסק אותם החברה סולקת. לצורך הקטנת הסיכון נעזרת החברה במערכות טכנולוגיות ובמודלים סטטיסטיים מתקדמים מסוגם.

מעילות - מחלקת מניעת הונאה אחראית גם על צמצום סיכוני המעילות בחברה. נושא זה מנוהל בהתאם למתודולוגיית ניהול הסיכונים התפעוליים בחברה, באמצעות שלושת קווי ההגנה המפורטים לעיל, וכולל מערך מהימנות ובקרה המלווה את העובד לאורך כל תקופת עבודתו בחברה, תוך מתן דגש לרגישות תפקידו, הרשאות לפעילות שניתנו לו במסגרת תפקידו ולתהליכי העבודה בהם הוא מעורב. דיווחים רלוונטים הקשורים לפעילות זו מועברים במסגרת הדיווח הרבעוני של מנהל הסיכונים הראשי, להנהלה ולדירקטוריון. בנוסף, מתקיים דיון שנתי בנושא מעילות והונאות.

סיכון טכנולוגי - הפעילות העסקית של לאומי קארד נסמכת על מערכות מידע. זמינות המערכות, מהימנות הנתונים והשמירה על סודיותם חיוניות לפעילות עסקית תקינה והגנה על פרטיות הלקוחות. רמת הסיכון הטכנולוגי עולה עם התקדמות הטכנולוגיה ושילובן של טכנולוגיות חדשות במערכות הליבה, במערכות הקצה של החברה ובקרב שותפיה העסקיים של החברה ולקוחותיה.

ניהול הסיכונים הטכנולוגיים מביא לידי ביטוי את התאמת מערכות החברה לסביבה העסקית והצרכנית המשתנה והמתפתחת בחברה תוך שמירה על עדכניות וחדשנות. על מנת לנהל סיכונים אלו, מתבצעת בחברה בחינה של המסגרת הארגונית, תחומי הפעולה והאחריות של הגורמים השונים בחברה ותהליכי העבודה הנדרשים לניהול סיכונים טכנולוגיים המידע. בנוסף, בעקבות השינויים המשמעותיים בסביבה העסקית ובמערכת הבנקאית הנובעים בין היתר משינוי דרכי הלקוחות לגבי אופן ניהול פעילותם ושילוב טכנולוגיות מתקדמות וחדשניות, נדרשת החברה לתשתיות טכנולוגיות תואמות. התפתחויות טכנולוגיות אלו מתייחסות בין השאר למתן שירותים בערוצים דיגיטליים, שימושי מובייל, תעשיית ה-Fintech ועוד.

סיכון אבטחת מידע וסייבר - בשנים האחרונות חל גידול באיומי הסייבר שחשופים להם מוסדות פיננסיים, איומים אלו מתאפיינים בין היתר בתחום גובר והולך של ההתקפות, בעוצמת הנזק הפוטנציאלי ובקושי לזיהוי התקפות ויכולות של יריבים. במסגרת ההתקפות ניתן להצביע על מתקפות כנגד תשתיות לאומיות, גופי ממשל, תאגידים מסחריים ועסקים קטנים ובינוניים. אי לכך, החברה, כארגון פיננסי, מהווה גם היא מטרה אטרקטיבית לתוקפים שונים. מערכות המחשוב, רשתות התקשורת והמערכות הממוחשבות של לקוחות החברה הינן יעד להתקפות סייבר, החדרת נזקות, קודים זדוניים, התקפות דיוג (Phishing) וחשיפות נוספות שמטרתן פגיעה בשירותי החברה, גניבת מידע או פגיעה בבסיס הנתונים של החברה. הפעילות העסקית של החברה נסמכת ונתמכת במידה רבה על מערכות טכנולוגיות. על כן, זמינות המערכות, מהימנות הנתונים והשמירה על סודיות הנתונים חיוניים לפעילות עסקית תקינה. כמו כן, החברה רואה במידע הקיים במערכות ואצל לקוחותיה וספקיה נכס עיקרי ומשקיעה מאמצים ומשאבים רבים ביישום מנגנונים ותהליכים של בקרה והגנה מתקדמים בתחום אבטחת המידע.

לאור זאת, כחלק מההיערכות להתמודדות עם איומי הסייבר השונים, החברה מקיימת ומובילה תהליכים פנימיים וחיצוניים להפחתת סיכונים הסייבר נגד החברה ולקוחותיה. במסגרת זו, סיכונים הסייבר מנוהלים באמצעות מספר מעגלי אבטחה ובקרה במספר רבדים זאת מתוך מטרה להקטין את החשיפות הפוטנציאליות בגין איום זה.

בחברה התקבל דוח ביקורת מבנק ישראל בנושא "אבטחת מידע אגב אירוע גניבת מידע" בחברת לאומי קארד. החברה פועלת ליישום דרישות הדוח. בנוסף, בקשר עם אירוע זה, התקבלה הודעה מהרשות למשפט, טכנולוגיה ומידע במשרד המשפטים (רמו"ט) לגבי "ממצאי הפיקוח בענין הטיפול במידע אודות לקוחות הנשמר בלאומי קארד בע"מ".

ניהול המשכיות עסקית - הוראת ניהול בנקאי תקין 355 הופצה על ידי המפקח על הבנקים ביום 26 מאי 2014. ההוראה קובעת את עקרונות היסוד לניהול המשכיות עסקית. ההגדרה לניהול המשכיות עסקית בהתאם להוראה היא "גישה כלל ארגונית הכוללת קווי מדיניות, תקנים ונהלים שתכליתם לוודא כי ניתן יהיה לבצע פעולות מסוימות או להשיבן לפעילות במועד, במקרה של שיבושים".

החברה מתייחסת לסיכונים המשכיות העסקית ולבקרה עליהם כחלק ממסגרת העבודה הכוללת לניהול סיכונים באמצעות קיום פיקוח נאות באופן רציף ושוטף, אישור מדיניות ניהול הסיכונים ובקרה של ההנהלה הבכירה בתחום המשכיות עסקית. בנוסף מתקיימים דיונים שנתיים בנושא רענון ועדכון תכנית המשכיות העסקית, כך שזו תשקף את מאפייניה המשתנים של פעילות החברה, מורכבותה וגודלה.

פעילות המשכיות עסקית מגדירה תהליכים אשר יאפשרו ללאומי קארד להמשיך או לאושש תהליכים בהתאם ליעדי התאוששות שהוגדרו במסגרת תהליך ניתוח ההשלכות העסקיות (Business Continuity Management - BIA). לאומי קארד נערכת להמשכיות פעילות עסקית בעת קרות אחד מתרחישי החירום הבאים - מלחמה, אירוע טרור, רעידת אדמה, מגיפה ומתקפת סייבר, ותרחישים שונים הנגזרים מהם.

- סיכון משפטי - סיכונים משפטיים הנובעים מחמישה תחומים עיקריים:
- סיכוני חקיקה - סיכונים הנובעים מפעילות החברה אם אינה תואמת הוראת חקיקה ראשית או משנית, הוראות בנק ישראל או הוראות רשויות מוסמכות אחרות ופסקי דין (סיכוני חקיקה).
 - סיכוני פסיקה - סיכונים הנובעים מפעילות החברה אם אינה תואמת פסיקה תקדימית. פסיקה מהווה חלק מהדין החל. למשל: אם בפסק דין ניתנה פרשנות לחקיקה כופה או חקיקה אזרחית, על החברה להתאים תהליכי עבודתה לפי פרשנות זו.
 - סיכוני התקשרות חוזית - סיכונים הנובעים מפעילות החברה מול לקוחות, ספקים וגורמים אחרים שהחברה מתקשרת עמם בהסכמים שונים, אם אינה מגובה בהסכם המסדיר את מלוא זכויות החברה, או שההסכם אינו ניתן לאכיפה מלאה (סיכוני התקשרות משפטית).
 - סיכונים הנובעים מהליכים משפטיים המתנהלים נגד החברה - ובכלל זה תביעות ייצוגיות.
 - סיכונים הנובעים משינויים במדיניות האכיפה.
- מטרת הטיפול בסיכונים המשפטיים היא למזער סיכונים אלה ולנהלם. בחברה קיימים מסמכי מדיניות ונוהל לטיפול בסיכונים המשפטיים, המגדירים מסגרת עבודה מסודרת לסיכונים המשפטיים.

סיכון ציות - בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 308 סיכון ציות הינו הסיכון להטלת סנקציה משפטית או רגולטורית ו/או להפסד פיננסי מהותי ו/או לנזק תדמיתי, אשר התאגיד הבנקאי עלול לספוג כתוצאה מכך שאינו מקיים הוראות הציות. בחודש יוני 2015 הותאמה הוראת ניהול בנקאי תקין 308 לעקרונות מסמך באזל בנושא הציות משנת 2005, בין היתר נוכח אירועי כשל מקומיים ובינלאומיים, אשר העלו את פוטנציאל החשיפה הגלום בסיכון הציות. בעדכון ההוראה הורחבה ההגדרה של הוראות ציות מעבר להוראות צרכניות ונקבע כי "סיכון הציות" נגזר מחוקים, תקנות, הוראות רגולציה, נהלים פנימיים, כללי התנהגות ועמדות רשויות.

מדיניות הציות של החברה עודכנה והותאמה לדרישות הוראה 308 העדכנית תוך מתן דגש על השינויים המהותיים שנעשו בהוראה ובכללם הרחבת המושג הוראות ציות ואחריות הדירקטוריון וההנהלה בניהול סיכון הציות. כמו כן, לצורך ניהול מושכל של כלל סיכוני הציות, גובשה מתודולוגיה אחידה להערכת סיכוני הציות השונים. אחת לשנה מדווח מצב ואיכות ניהול סיכון הציות להנהלת החברה ולדירקטוריון. כמו כן, מועבר דיווח רבעוני להנהלה ולקצין הציות הקבוצתי של לאומי.

ניהול סיכון אסטרטגי

הינו הסיכון להשלכות על פעילות החברה ותוצאותיה (רווחי החברה, הון החברה ותחומי פעילותה של החברה) בהיעדר תגובה של החברה לשינויים חיצוניים מהותיים בסביבה בה היא פועלת. במהלך שנת 2015 ניהלה החברה תהליך לגיבוש תוכנית אסטרטגית לחמש שנים. במסגרת תוכנית זו, הוערכו השינויים הצפויים ביחס לכל אחד מקווי פעילותה של החברה, הסיכונים שעלולים להתלוות לשינויים אלו, החשיפה להתממשותם והצעדים שעל החברה לנקוט במקרה של התממשות הסיכונים. החברה משקיעה מאמצים רבים בזיהוי ובחינה של השינויים בסביבה העסקית שלה, בכל אחד מקווי העסקים ומנהלת מעקב מתמיד על שינויים אלו ועל האופן שיש להגיב, במידה ונדרש, לשינויים אלו.

דרישות הגילוי המפורטות בנדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים

סך חשיפות סיכון אשראי ברוטו ממוינות לפי סוגים עיקריים של חשיפות אשראי

סיכון אשראי ממוצע ברוטו* לשנת 2015	סיכון אשראי ברוטו ליום 31 בדצמבר 2015 מיליוני ש"ח	סיכון אשראי ממוצע ברוטו* לשנת 2015	סיכון אשראי ברוטו ליום 31 במרס 2015 מיליוני ש"ח	סיכון אשראי ממוצע ברוטו* לשנת 2015	סיכון אשראי ברוטו ליום 31 במרס 2016 מיליוני ש"ח	סוגי חשיפות
19,058	19,365	18,345	18,827	19,232	19,677	של תאגידים בנקאיים
1,077	942	1,086	1,120	1,035	900	של תאגידים
16,613	14,200	15,508	17,156	16,302	14,578	קמעונאיות ליחידים
1,023	945	983	1,034	1,011	947	של עסקים קטנים
250	249	** 240	** 253	252	254	נכסים אחרים
38,021	35,701	36,162	38,390	37,832	36,356	סה"כ חשיפות

* יתרה ממוצעת המחושבת על בסיס יתרות לכל רבעון.

** הוצג מחדש עקב יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא "היוון עלויות לפיתוח עצמי של תוכנה".

התפלגות החשיפות לפי סוגים עיקריים של חשיפות אשראי

31 במרס 2016						סוגי חשיפות
סיכון אשראי מאזני						
סה"כ סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי חוץ מאזני	סה"כ סיכון אשראי מאזני	אשראי בערבות בנקים ואחרים	אשראי מסחרי	אשראי פרטי מיליוני ש"ח	
19,677	13,863	5,814	5,814	-	-	של תאגידים בנקאיים
900	510	390	53	170	167	של תאגידים
14,578	9,594	4,984	-	-	4,984	קמעונאיות ליחידים
947	500	447	-	72	375	של עסקים קטנים
254	-	254	254	-	-	נכסים אחרים
36,356	24,467	11,889	6,121	242	5,526	סה"כ חשיפות

31 במרס 2015						סוגי חשיפות
סיכון אשראי מאזני						
סה"כ סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי חוץ מאזני	סה"כ סיכון אשראי מאזני	אשראי בערבות בנקים ואחרים	אשראי מסחרי	אשראי פרטי מיליוני ש"ח	
18,827	13,224	5,603	5,603	-	-	של תאגידים בנקאיים
1,120	645	475	56	266	153	של תאגידים
17,156	12,662	4,494	-	-	4,494	קמעונאיות ליחידים
1,034	602	432	-	86	346	של עסקים קטנים
253	-	253	* 253	-	-	נכסים אחרים
38,390	27,133	11,257	5,912	352	4,993	סה"כ חשיפות

31 בדצמבר 2015						סוגי חשיפות
סיכון אשראי מאזני						
סה"כ סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי חוץ מאזני	סה"כ סיכון אשראי מאזני	אשראי בערבות בנקים ואחרים	אשראי מסחרי	אשראי פרטי מיליוני ש"ח	
19,365	13,563	5,802	5,802	-	-	של תאגידים בנקאיים
942	530	412	55	198	159	של תאגידים
14,200	9,295	4,905	-	-	4,905	קמעונאיות ליחידים
945	503	442	-	72	370	של עסקים קטנים
249	-	249	249	-	-	נכסים אחרים
35,701	23,891	11,810	6,106	270	5,434	סה"כ חשיפות

* הוצג מחדש עקב יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא "היוון עלויות לפיתוח עצמי של תוכנה".

התפלגות חשיפות האשראי לפי יתרת תקופה חודית לפירעון

31 במרס 2016							חשיפות לפי תקופות לפירעון
סיכון אשראי מאזני							
סה"כ סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי חוץ מאזני	סה"כ סיכון אשראי מאזני	לא כספי	אשראי בערבות בנקים ואחרים	אשראי מסחרי	אשראי פרטי מיליוני ש"ח	
13,685	6,756	6,929	-	4,858	169	1,902	עד 3 חודשים מעל שלושה חודשים ועד שנה מעל שנה ועד חמש שנים מעל חמש שנים ללא תקופת פרעון סה"כ חשיפות
19,945	17,711	2,234	-	888	50	1,296	
2,457	-	2,457	-	132	22	2,303	
7	-	7	-	-	-	7	
262	-	262	200	43	1	18	
<u>36,356</u>	<u>24,467</u>	<u>11,889</u>	<u>200</u>	<u>5,921</u>	<u>242</u>	<u>5,526</u>	

31 במרס 2015							חשיפות לפי תקופות לפירעון
סיכון אשראי מאזני							
סה"כ סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי חוץ מאזני	סה"כ סיכון אשראי מאזני	לא כספי	אשראי בערבות בנקים ואחרים	אשראי מסחרי	אשראי פרטי מיליוני ש"ח	
15,503	8,812	6,691	-	4,627	268	1,796	עד 3 חודשים מעל שלושה חודשים ועד שנה מעל שנה ועד חמש שנים מעל חמש שנים ללא תקופת פרעון סה"כ חשיפות
20,373	18,321	2,052	-	890	55	1,107	
2,229	-	2,229	-	134	28	2,067	
10	-	10	-	-	-	10	
275	-	275	* 210	51	1	13	
<u>38,390</u>	<u>27,133</u>	<u>11,257</u>	<u>210</u>	<u>5,702</u>	<u>352</u>	<u>4,993</u>	

31 בדצמבר 2015							חשיפות לפי תקופות לפירעון
סיכון אשראי מאזני							
סה"כ סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי חוץ מאזני	סה"כ סיכון אשראי מאזני	לא כספי	אשראי בערבות בנקים ואחרים	אשראי מסחרי	אשראי פרטי מיליוני ש"ח	
14,965	8,094	6,871	-	4,794	195	1,882	עד 3 חודשים מעל שלושה חודשים ועד שנה מעל שנה ועד חמש שנים מעל חמש שנים ללא תקופת פרעון סה"כ חשיפות
18,042	15,797	2,245	-	937	50	1,258	
2,427	-	2,427	-	132	25	2,270	
7	-	7	-	-	-	7	
260	-	260	192	51	-	17	
<u>35,701</u>	<u>23,891</u>	<u>11,810</u>	<u>192</u>	<u>5,914</u>	<u>270</u>	<u>5,434</u>	

* הוצג מחדש עקב יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא "היוון עלויות לפיתוח עצמי של תוכנה".

סיכוני האשראי לפני ואחרי הפחתת סיכון אשראי בכל משקל סיכון

31 בדצמבר 2015		31 במרס 2015		31 במרס 2016		פיצול חשיפות לפי משקל סיכון
חשיפות אחרי הפחתת סיכון אשראי**	חשיפות לפני הפחתת סיכון אשראי	חשיפות אחרי הפחתת סיכון אשראי**	חשיפות לפני הפחתת סיכון אשראי	חשיפות אחרי הפחתת סיכון אשראי**	חשיפות לפני הפחתת סיכון אשראי	
מיליוני ש"ח		מיליוני ש"ח		מיליוני ש"ח		
8	8	-	-	8	8	0%
3,431	462	3,208	418	3,509	462	20%
15,934	135	15,619	124	16,168	118	50%
15,138	33,906	18,185	36,470	15,520	34,617	75%
1,132	1,132	*** 1,322	*** 1,322	1,093	1,093	100%
11	11	9	9	12	12	150%
47	47	*** 47	*** 47	46	46	250%
*	*	*	*	*	*	סכומים שהופחתו מההון
35,701	35,701	38,390	38,390	36,356	36,356	סה"כ

* סכום הנמוך מ-1 מיליוני ש"ח.

** יתרות מחזיקי כרטיסי בנק לאומי, בנק ערבי ישראלי ובנק מזרחי ליום 31 במרס 2016 בסך 19,097 מיליוני ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2015 - 18,769 מיליוני ש"ח וליום 31 במרס 2015 בסך 18,285 מיליוני ש"ח), נכללות בחשיפה הקמעונאית ליחידים אך מסווגות כחשיפה של תאגידים בנקאיים במסגרת הפחתת סיכון אשראי.

משקל הסיכון של החשיפה הבנקאית נקבע לפי טבלת דירוג אשראי של מדינת ישראל בהתאם לדירוג של חברת דירוג האשראי "Moody's".

*** הוצג מחדש עקב יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא "היוון עלויות לפיתוח עצמי של תוכנה".